

Grundläggande granskning – Kultur och bildningsnämnden 2023

Revisionsrapport nr 24 2023

Ansvarig verksamhet	Revisionskontoret
Kontakt	Marcus Olofsson, tfn:010-831 40 41, e-post: marcus.olofsson@regionvarmland.se
Datum	2024-03-26
Diarienummer	Rev/240XX
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

Innehåll	3
1. Bakgrund	4
1.1 Syfte och frågeställningar	4
1.2 Avgränsning.....	4
1.3 Revisionskriterier	4
1.4 Metod.....	6
2. Granskningens resultat.....	7
2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?.....	7
2.2 Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?	8
2.3 Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?	9
2.4 Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?.....	10
2.5 Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?	11
3. Sammanfattande revisionell bedömning	11
Bilaga - Resultatsammanställning för Kultur- och bildningsnämnden	12

1. Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra en årlig granskning av samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Kultur- och bildningsnämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

- *Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?*
- *Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?*
- *Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?*
- *Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?*
- *Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?*

1.2 Avgränsning

Granskningen omfattar Kultur- och bildningsnämnden.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av Kommunallag (2017:725), nämndplan och mätplan för 2023, regionplan 2023, flerårsplan för 2023 – 2025, internkontrollplan 2023 samt nämndens reglemente.

Allmänt om nämndens uppdrag

Kultur- och bildningsnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare som utses av Regionfullmäktige. Nämnden har även ett arbetsutskott som bereder ärenden och består av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Enligt Kultur- och bildningsnämndens reglemente ska nämnden fullgöra Region Värmlands uppgifter inom kultur-, bildnings- och folkhälsoområdet. Nämnden ska förvalta och utveckla de gemensamma resurserna inom dessa områden på regional nivå. Nämnden ska bland annat:

- Upprätta förslag till regionala kulturplan inom ramen för kultursamverkansmodellen samt ansvara för genomförande och uppföljning av planen.
- Fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet inom ramen för kultursamverkansmodellen.
- Fastställa riktlinjer för bidragsgivning inom nämndens ansvarsområde och fördela bidrag utifrån dessa.
- Upprätta förslag till folkhälsostrategisk plan och ansvara för Region Värmlands folkhälsoarbete som bedrivs i samverkan med länets aktörer.
- Fastställa formerna för utdelning av priser och stipendier inom nämndens ansvarsområde.
- Bedriva den regionala biblioteksverksamhet som föreskrivs i bibliotekslagen.
- Besluta om regional biblioteksplan.
- Ansvara dels för att huvudmannskapet för Region Värmlands folkhögskoleverksamhet bedrivs i enlighet med förordningen om statsbidrag till folkbildningen, dels för skolornas kostnad som inte täcks av statsbidrag eller andra medel.
- Följa utvecklingen inom folkbildningen inom ramen för Sveriges kommuner och regioners (SKR) representation av de offentligt ägda folkhögskolorna i folkbildningsrådet.
- Besluta om mobilitetsersättning för studerande från egna länet som studerar vid folkhögskola i annat län.
- Besluta om bidrag till rörelseägd folkhögskola i egna länet (Geijerskolan).
- Utgöra styrelse för Ingesund, Klarälvdalens, Kristinehamns, Kyrkeruds och Molkoms folkhögskola.
- Verka för forskning, utbildning, utveckling och innovation inom nämndens sakområden.
- Svara för frågor om hållbar utveckling inom nämndens sakområden.
- Svara för internationella frågor inom nämndens sakområden.

Enligt reglementet ansvarar nämnden för personalen inom sitt verksamhetsområde. Regionstyrelsen är dock anställningsmyndighet och har därmed till uppgift att anställa och besluta om upphörande av anställning för all personal. Regiöndirektören är förvaltningschef och har den ledande ställningen inom förvaltningen. Regionstyrelsen har i uppgift att svara för personalfrågor i den utsträckning det framgår av Regionstyrelsens reglemente och sådana personalfrågor som berör regionens hela personal. Nämndens uppgift är personalfrågor som inte Regionstyrelsen ska ha hand om enligt stycket ovan, d.v.s. nämnden svarar för arbetsmiljö och övriga personalfrågor under anställningsförhållandet och som inte

berör samtlig personal, såsom exempelvis ledning och fördelning av arbetet (inkl. arbetsmiljöuppgifter), kompetensutveckling och åtgärderna varning och omplacering.

Nämndens reglemente reviderades efter beslut i Regionfullmäktige 2023-04-19 (§ 94). Genom beslutet överfördes nämndens ansvar för att vara arkivmyndighet till Regionstyrelsen. Anledningen till detta angavs främst vara för att få en mer sammanhängande informationshantering då Regionstyrelsen sedan tidigare ansvarar för delar av den. Uppdraget som arkivmyndighet medför bland annat att styrelsen även ska utöva tillsyn över övriga nämnders arkivvård.

1.4 Metod

Granskningsinsatsen består i att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar, ta del av nämndens uppgifter i delårsrapport samt årsredovisning samt de granskningar som skett av nämnden under 2023. Revisorernas presidium har träffat nämndens presidium och fört en dialog om nämndens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m.

2. Granskningens resultat

2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?

Effekt mål och resultatmål

Kultur- och bildningsnämnden fattade 2022-05-10 beslut om en preliminär nämndplan för 2023. Slutligt beslut av nämndplanen togs av nämnden 2023-06-16 (§ 124) efter att regionfullmäktige fattat beslut om regionplan och budget 2023. Kultur- och bildningsnämnden har arbetat fram ett förslag till svar på planeringsdirektivet 2023 och detta ligger nu till grund för den aktuella nämndplanen. Nämndplanen innehåller bland annat nämndens resultatmål, uppdrag och fokus för 2023 och hur nämnden bidrar till hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

I nämndplanen återges nämndens resultatmål som anges i den av fullmäktige beslutade regionplanen för 2023. Dessa är:

- Ökad kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället
- Ett varierat kulturutbud av hög kvalitet och fokus på ökad kulturell delaktighet och eget skapande
- Stärkt folkhälsa och folkhälsoarbete med fokus på förutsättningar för hälsa
- Tydligare styrning och ledning av regionens arkivhantering

I nämndplanen anges att varje av de ovan angivna resultatmålen är kopplade till och bidrar till samtliga fyra övergripande effekt mål som fullmäktige beslutat (Trygga och nöjda invånare, Attraktivt och hållbart Värmland, God, jämlik och jämställd hälsa samt Hållbar organisation), dock ej på vilket sätt. Nytt för årets nämndplan är att mätplanen som tidigare utgjorde ett eget dokument/bilaga har ersatts av tabeller kopplat till respektive resultatmål, i vilka indikatorer med mål (om att öka, minska eller få märkbara effekter) redovisas. För att nå de uppsatta resultatmålen har även olika fokusområden och aktiviteter som nämnden ska genomföra under året antagits.

Av nämndplanen framgår även att all planering inom Region Värmland ska utgå från Agenda 2030, det vill säga FN:s globala mål för hållbarhet. Vidare anges att Kultur- och bildningsnämndens tre ansvarsområden kultur, folkbildning och folkhälsa bidrar till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling för att nå ett attraktivt och konkurrenskraftigt Värmland. I avsnitt 5 "Agenda 2030" i nämndplanen visas hur hållbarhetsmålen är integrerade i nämndens mål genom en visualisering av kopplingen mellan hållbarhetsmål och aktuella fokusområden. Enligt en sammanställning finns koppling till totalt 10 hållbarhetsmål.

Nämndens måluppfyllelse 2023

I årsredovisningen för 2023 redovisas nämndens måluppfyllelse av de av fullmäktige beslutade resultatmålen. Likaså redovisas uppfyllelsen för de ovan återgivna uppdrags- och fokusområdena för 2023.

Resultatmål	Måluppfyllelse
Ökad kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället	Har uppnåtts
Ett varierat kulturutbud av hög kvalitet och fokus på ökad kulturell delaktighet och eget skapande	Har uppnåtts
Stärkt folkhälsa och folkhälsoarbete med fokus på förutsättningar för hälsa	Har delvis uppnåtts
Tydligare styrning och ledning av regionens arkivhantering	-

Efter beslut i regionfullmäktige 2023-04-19 (§ 94) överfördes ansvaret att vara arkivmyndighet i Region Värmland från nämndens till Regionstyrelsen. Med anledning av detta har det fjärde resultatmålet om "Tydligare styrning och ledning av regionens arkivhantering" strukits från nämndens redovisning.

2.2 Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Nämndens arbete med uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat framgår i aktuell nämndplan. Enligt planen ska redovisning ske till fullmäktige två gånger per år genom delårsrapport och årsredovisning.

Nämnden har löpande under året fått rapportering avseende verksamhet och ekonomi i samband med sammanträden. Uppföljning av nämndplanen har skett genom delårsrapport i oktober 2023 (§ 141) och årsredovisning i mars 2024.

Delårsrapporten innehåller ekonomisk uppföljning för perioden och prognos för helåret 2023 samt verksamhetsuppföljning av nämndens mål och prioriteringar. Rapporten innehåller även en uppföljning av de risker som följs upp per delår i nämndens internkontrollplan för 2023.

I delårsrapporten anges att verksamheterna inom förvaltningsområdet kultur och bildning har hittills under 2023 i huvudsak följt sina planer. Den ekonomiska situationen under året och förväntan om fortsatt minskande ekonomiskt utrymme har dock medfört förändringar i utförandet i och med personalneddragningar och andra åtgärder för kostnadsreduktion.

Av delårsrapporten framgår att nämnden per den 31 augusti prognosticerade ett överskott om 5,3 miljoner kronor med ett prognosticerat överskott på 4 miljoner kronor för året.

I årsredovisningen framgår att utfallet blev 7,9 miljoner kronor bättre än budget. Enligt redovisningen förklaras resultatet av att kostnaderna för personal minskat samt av ökade projektintäkter och riktade statsbidrag inom området psykisk hälsa som inte hunnit fördelas ut innan årsskiftet.

Revisionens granskning av bidragshantering samt av följsamhet till nationella riktlinjer avseende obesitas

Under 2022/2023 genomfördes en fördjupad granskning avseende hantering av verksamhetsbidrag till idéburna organisationer av revisorerna. Granskningen visade sammanfattningsvis att Kultur- och bildningsnämnden i huvudsak har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende bidragsgivningen, men att det fanns vissa brister. Sammanlagt gavs sju rekommendationer till nämnden att ta ställning till. I svaret till revisorerna framkom att nämnden antingen påbörjat eller ska påbörja arbete utifrån de olika rekommendationerna. I nämndens beslut 2023-06-13 (§ 103) framgår även att Kultur- och bildningsdirektören fått i uppdrag att se över riktlinjerna för bidragsgivning med anledning av granskningen, för att bland annat förtydliga kopplingen till regionens övergripande mål- och styrdokument, samt för att riktlinjerna ska utgöra tydligare vägledning vid beslut och prioritering av ansökningar.

Revisionen genomförde även en granskning av följsamhet till nationella riktlinjer avseende obesitas, inklusive uppföljning av granskning av folkhälsoarbetet från 2020. I granskningen framkom bland annat att tre av fyra rekommendationer från granskningen 2020 hade åtgärdats (§ 123, 2023-09-05).

2.3 Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Enligt Region Värmlands reglemente för intern kontroll ansvarar Regionstyrelsen för att årligen fastställa en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Kultur- och bildningsnämnden har utifrån en riskbedömning tagit fram en internkontrollplan för 2023. Internkontrollplanen prioriterar de risker som fått högst riskvärde eller de risker som nämnden vill ha extra uppsikt över och den består av bland annat kontrollmoment och återrapporering.

Nämnden fastställde internkontrollplan för 2023 i mars samma år (§ 39). I planen har totalt tolv risker identifierats och bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens, varav sex risker är nya för året:

- Verksamhetens informationstillgångar ges inte ett tillräckligt skydd
- Bristande regional samsyn kring folkhälsoupdraget gör att vi inte samverkar kring rätt saker när det gäller folkhälsa
- Bristfällig arbetsmiljö
- Ökad arbetsbelastning till följd av anställningsstopp (ny)
- Försämrad samhällsekonomi med hög inflation och risk för minskade statsbidrag (ny)
- Nämndens roll i förhållande till arkivverksamheten är otydlig
- Effekterna av det som gjorts inom folkhälsoupdraget syns inte vid uppföljning, är svårt att mäta
- Risk för mutor, jäv och oegentligheter (ny)
- Dokumenthanteringssystem används inte (ny)
- Brist på tydlighet om uppdrag och ansvar hindrar möjliga synergier mellan olika verksamhetsområden inom regionen
- Otydlig gränsdragning mellan förvaltningens och nämndens ansvar (ny)
- Otydliga fördelningskriterier för de olika bidragsformerna inom Kultur- och bildningsnämnden (ny)

I planen anges åtgärder för att minimera riskerna, vilka som är ansvariga för att åtgärderna blir utförda, samt tidpunkter för rapportering till nämnden.

Nämnden har tagit fram en samlad uppföljning av de identifierade riskerna i form av en rapport som godkändes av nämnden 2024-01-30 (§ 13). Av rapporten framgår att riskerna under året antingen har minskat, ökat eller är oförändrade. Förslag till åtgärder och fortsatt arbete presenteras i anslutning till respektive riskområde.

Nämnden har även i egenskap av styrelse för Region Värmlands folkhögskolor genomfört riskanalys och antagit en övergripande internkontrollplan för folkhögskolorna på sammanträdet i februari 2023 (§ 25). Planen har samma uppställning som nämndens internkontrollplan med beskrivning av risker och prioritering utifrån vilka konsekvenser de kan få och hur stor sannolikheten är, samt en beskrivning av åtgärder och när dessa ska följas upp (tertiäl 2, 3 eller kontinuerligt). Totalt har 15 risker identifierats varav fyra är nya för året.

Uppföljning av folkhögskolornas internkontrollplan har skett i nämnden i oktober 2023 (§ 146).

2.4 Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Vår bedömning, utifrån en översiktlig granskning av nämndens protokoll, är att besluten ryms inom nämndens befogenheter i enlighet med det av Regionfullmäktige fastställda reglementet.

2.5 Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Utifrån denna översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har en ändamålsenlig beslutsformalia.

3. Sammanfattande revisionell bedömning

Vi bedömer, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Kultur- och bildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Av protokollen framgår att nämnden vid sina möten får löpande rapportering i enlighet med nämnpplan, mätplan och internkontrollplan.

Bilaga - Resultatsammanställning för Kultur- och bildningsnämnden

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Kontrollpunkter

1.1 Har nämnden fastställt en nämndplan i enlighet med anvisningarna i regionplanen och Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder?

1.2 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

1.3 Vilka uppdrag till regionstyrelsen har nämnden beslutat om i övrigt?

Resultat/Bedömning

Nämndplan för 2023 fastställdes av nämnden 2022-06-16 § 124 (KBN/220031-8). Svar på planeringsdirektiv fastställdes 2022-04-05, § 75, (KBN/220037)

Under året har nämnden beslutat bland annat beslutat om Revidering av riktlinje Idéburet offentligt partnerskap samt Revidering av delegeringsförteckning. Även beslut av verksamhetsstöd inom nämndens olika ansvarsområden och förändringar när det gäller folkhögskolornas verksamhet. Nämnden har även beslutat om verksamhetsplaner och internkontrollplaner för folkhögskolorna.

Inget har noterats.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Kontrollpunkter

2.1 Vilka krav ställer nämnden på uppföljning och rapportering?

2.2 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Resultat/Bedömning

Uppföljningsplan ingår i nämndplanen. Nämnden får vid sina sammanträden löpande rapportering avseende verksamhet och ekonomi. I övrigt sker uppföljningen i delårsrapport respektive årsredovisning.

Nämndens arbete har följts upp och rapporterats enligt anvisningarna

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kontrollpunkter

3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Resultat/Bedömning

Nämnden har fastställt en internkontrollplan och genomfört en riskanalys för 2023. KBN/220635, 23-03-07 (§ 39). Nämnden har även beslutat om en internkontrollplan för folkhögskolorna KBN/230038, 23-02-14, § 25, i egenskap av styrelse för folkhögskolorna.

Den interna kontrollen har redovisats i samband med nämndens sammanträden i enlighet med nämndens beslut. Detta har skett genom lägesrapporter, fördjupningar, uppföljning av mätplan. Även en samlad uppföljning av de nämnds specifika riskerna har presenterats för nämnden i januari 2024 genom en rapport som nämnden godkände.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Kontrollpunkter

Resultat/Bedömning

4.1 Ryms nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

Inga avvikelser har noterats.

4.2 Har nämnden tagit enskilda beslut av särskild vikt som bör uppmärksammas?

Se punkt 1.2 ovan.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Kontrollpunkter

Resultat/Bedömning

5.1 Rapporteras delegationsbesluten till nämnden?

Av nämndens protokoll framgår att delegationsbeslut rapporteras till nämnden i samband med dess sammanträden.

5.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll anslagits på den elektroniska anslagstavlan?

Granskningen har omfattat samtliga protokoll under 2022. Av protokollen framgår att samtliga utom ett har varit korrekt anslaget under tillkännagivandetiden (se protokoll 2023-05-16)

Revisionen är ett demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av fullmäktige ska granska styrelsens och nämnders verksamhet samt presentera en revisionsberättelse. I Kommunallagen fastslås att revisorerna bland annat ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Om räkenskaperna är rättvisande, samt
- Om nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Vidare genomför revisorerna fördjupade granskningar inom områden där det finns betydande risker som kan medföra allvarliga konsekvenser.

Region Värmlands revisorsgrupp består av 7 revisorer som utses av Regionfullmäktige. Revisionen biträds av sakkunniga vid regionens egna revisionskontor samt av upphandlade revisionsbyråer.

Information om revisionen och revisionsrapporter hittar du här: [Revision - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)
